

EFeKT

Evalueren van Effecten en Kernprocessen van preventieve methodieken, ontwikkeld binnen de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen

**Prof. dr. Lea Maes
Prof. dr. Ilse De Bourdeaudhuij
Ellen De Pauw**

**Studiedag SWVG
Leuven, 2 december 2010**

Inhoud

- Opdracht
- Aanleiding tot ontwikkeling EFeKT
- Doel EFeKT
- Schematische voorstelling
- Beschrijving model
 - Stap 1) Ontwikkeling
 - Stap 2) Verspreiding
 - Stap 3) Uitvoering
 - Stap 4) Eindresultaat
- Belangrijke kenmerken EFeKT
- Uitwerking
- Enkele aanbevelingen

Opdracht

- Ad hoc onderzoek (september 2009- september 2010)
- Opdrachtbeschrijving: *“Onderzoek naar de mogelijkheid tot het ontwikkelen van een strategie en methodieken voor het evalueren van Vlaamse preventieprogramma's en –initiatieven.”*
- *Omwille van ruime praktijk van preventieve gezondheidszorg en complexiteit van evaluatie → afbakening noodzakelijk*

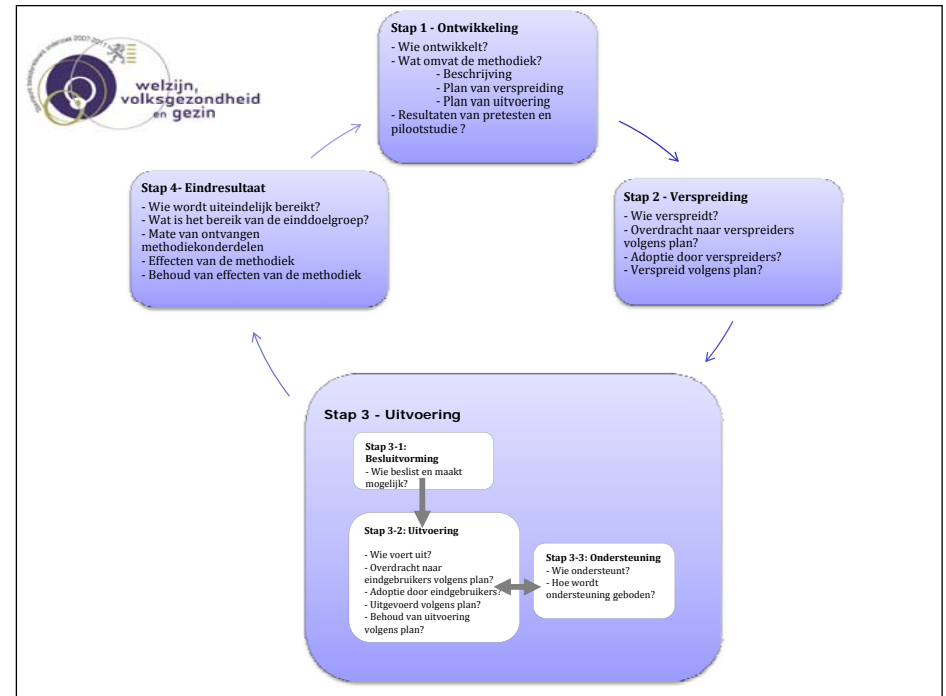

Aanleiding tot ontwikkeling EFeKT

- Literatuurstudie
 - Theoretische aspecten
 - Nationale en internationale voorbeelden: mogelijke indeling op verschillende niveaus
 - Mogelijk te werken vanuit verschillende invalshoeken
- Overleg stuurgroepleden
 - Identificatie noden Vlaamse landschap
 - Nood aan beter inzicht in proces van concreet preventie-initiatief
 - Wie doet wat?
 - Is dit juist uitgevoerd?
 - Concrete problemen en barrières?
 - Koppeling van effecten aan inspanningen?
- Op basis van literatuurstudie en overleg: Ontwikkeling van het evaluatie-planningsmodel 'EFeKT'

Doel EFeKT

- EFeKT: Evalueren van Effecten en Kernprocessen van preventieve methodeïken
- Planningsmodel dat kan gevolgd worden bij evalueren van preventieve methodeïken
 - Definitie preventieve methodeïek: *"een samenhangend geheel van acties gericht naar een bepaalde doelgroep, in een bepaalde setting, met concrete producten en daarbij horende richtlijnen, met als einddoel het beïnvloeden van gedrag bij de intermediaire of einddoelgroep, teneinde gezondheidsproblemen bij deze einddoelgroep te voorkomen of verminderen en/of kwaliteit van leven te verbeteren."*
- Methodeïken opgesteld binnen Vlaamse gezondheidsdoelstellingen
- Zowel gezondheidspromotie als ziektepreventie

Stap 1) Ontwikkeling

- Geen concrete stap binnen evaluatie, wel noodzakelijk ter voorbereiding
 - Wie ontwikkelt?
 - Wat omvat de methodeïek?
 - Beschrijving
 - Plan van verspreiding
 - Plan van uitvoering
 - Resultaten van pretesten en pilootstudie?
 - Grondige pilootstudie is van essentieel belang

Stap 2) Verspreiding

- Methodeïk in praktijk brengen en verspreiden naar actoren: start evaluatie
- Methodeïk doorgeven naar organisaties die instaan voor de verspreiding naar uitvoerende organisaties
 - Wie verspreidt?
 - Overdracht naar verspreiders volgens plan?
 - Adoptie door verspreiders?
 - Verspreid volgens plan?

Stap 3) Uitvoering

3.1 Besluitvorming

- Wie beslist en maakt mogelijk?

3.2 Uitvoering

- Wie voert uit?
- Overdracht naar eindgebruikers volgens plan?
- Adoptie door eindgebruiker?
- Uitgevoerd volgens plan?
- Behoud van uitvoering volgens plan?

3.3 Ondersteuning

- Wie ondersteunt?
- Hoe wordt ondersteuning geboden?

Stap 4) Eindresultaat

- Nagaan of doelgroep is bereikt en vooropgestelde effecten zijn teweeggebracht
 - Wie wordt uiteindelijk bereikt?
 - Wat is het bereik van de einddoelgroep?
 - Mate van ontvangen methodiekonderdelen
 - Effecten van methodiek
 - Behoud van effecten van methodiek

Belangrijke kenmerken EFeKT

- Procesevaluatie: vanaf moment dat methodiek overgedragen wordt naar verspreiders → tot mate van ontvangen methodiekonderdelen door einddoelgroep
Effectevaluatie: meten van effecten en behoud van deze effecten
- Goed ontwikkelde methodieken vormen de basis
- Geen berekening van kosten-resultaat of kosten-effectiviteit
- Plaatsen binnen tijds kader: voldoende tijd laten om fasen te laten plaatsvinden
- Gebaseerd op het RE-AIM model: alle elementen van RE-AIM zitten vervat in EFeKT

Uitwerking

- In het rapport wordt tevens weergegeven hoe een concreet zicht kan verkregen worden op de verschillende elementen binnen EFeKT
 - Stap 1: Vragen te beantwoorden om zicht te krijgen op inhoud van methodiek, plan van uitvoering en verspreiding, pretesten en pilootstudie
 - Bijvoorbeeld: doelen, doelgroep, aanleiding, concrete inhoud met materialen en richtlijnen...
 - Stappen 2, 3, 4: Per algemene vraag
 - worden meer specifieke vragen uitgeschreven om een concreet zicht te krijgen
 - wordt weergegeven hoe de gegevens kunnen verzameld worden en door wie
 - wordt aangeduid of er bestaande bronnen zijn waarvan gebruik kan gemaakt worden

UITVOERING	Vragen	Hoe gegevens verzamelen	Bestaande bronnen/ nieuwe methoden
OVERDRACHT NAAR EINDGEBRUIKERS VOLGENS PLAN?	- Hoe wordt de methodiek overgebracht van de verspreiders naar de eindgebruikers? Op welke manier bereikt de methodiek de uitvoerende organisaties en actoren?	Bevraging van eindgebruikers. Om dit vast te stellen zal een specifiek onderzoek moeten opgesteld worden. Kans is klein dat dit kan gehaald worden uit bestaande registraties, aangezien dit sterk specifiek is en eindgebruikers meestal geen specifieke taak hebben binnen het preventieterrein.	<i>Mogelijke vragen die kunnen gesteld worden:</i> - Door wie werd u gecontacteerd om de methodiek uit te voeren? - Hoe werd u gecontacteerd? - Was de inhoud en het geheel rond de methodiek duidelijk voor u? - Waren uw taken binnen de methodiek duidelijk? - Kon u met vragen en onduidelijkheden terecht bij iemand? - Was de informatie en ondersteuning die u kreeg voldoende voor het uitvoeren van de methodiek?
	- Was dit zoals vooropgesteld werd in de beschrijving van de methodiek?	Vergelijken met wat in de beschrijving van de methodiek werd uitgeschreven.	
	- Was dit de juiste manier? Was dit voldoende om de eindgebruikers inzicht te geven in de inhoud van de methodiek en in hun taken? - Zijn de eindgebruikers voldoende getraind, op de hoogte gebracht?	Nagaan bij een sample van de eindgebruikers of ze voldoende inzicht hadden in de methodiek, nagaan of ze voldoende getraind zijn. Dit door middel van een interview of vragenlijst.	<i>Vragen die kunnen gesteld worden om al of niet getraind zijn na te gaan (Small et al., 2009):</i> - Krijgen de eindgebruikers voldoende training voordat de methodiek wordt geïmplementeerd? - Komen de eindgebruikers regelmatig samen om te discussiëren en reflecteren aangaande de methodiek? - Krijgen de eindgebruikers begeleiding en feedback van supervisors, en dit op regelmatige basis? - Hoe kan training en supervisie verbeterd worden? - Zijn de eindgebruikers enthousiast over en vertrouwd met de methodiek? - Wat kan gedaan worden om eindgebruikers meer ondersteund en beloond te voelen aangaande hun werk omtrent deze methodiek? - Wat kan gedaan worden om de inspanningen van de eindgebruikers te verhogen?

Enkele aanbevelingen

- Uitvoeren van goede pilootprojecten
- Gebruik van eenduidige terminologie
- Aanvullende en nieuwe gegevensbronnen zijn noodzakelijk
- Beschikbaar maken van effectiviteitsstudies van methodieken